

BÖLÜM 23

KRONİK YARALARDA TELETIP

Koray DAŞ¹

Abdulkadir BAŞARAN²

TELETIP VE TELE SAĞLIĞIN TANIMI

Teletip, elektronik iletişim ve bilgi teknolojilerinin (bilgisayar, video, telefon, mesajlaşma) bir doktor tarafından, yüz yüze muayene olmaksızın uzak bir yerdeki hastaları teşhis ve tedavi etmek için kullanılması olarak tanımlanabilir(1). Teletip ayrı bir tıp uzmanlığını temsil etmez; geleneksel tıp pratiğinin sınırlarını genişletmek için sağlık sunucuları tarafından kullanılan bir araçtır. Tele sağlık ise hasta bakımı sağlamak ve bir bütün olarak sağlık hizmeti sunum sistemini iyileştirmek için geniş bir teknoloji ve hizmet yelpazesini içerir(2).

Teletip sadece doktorlar tarafından hizmet sunumuyla sınırlı iken tele sağlık hemşireler, eczacılar ve diğer sağlık profesyonelleri tarafından sağlanan hizmetleri de ifade ettiği için bu iki kavram farklı olarak değerlendirilebilir. Ancak teletip ve tele sağlık genelde eş anlamlı kabul edilir ve birbirinin yerine kullanılır(3). Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) teletipi “tüm bireylerin ve toplulukların sağlığını geliştirmek için mesafenin kritik bir faktör olduğu durumlarda hastalık ve yaralanmaların teşhisi, tedavisi, önlenmesi, araştırma yapılması ve araştırma

için geçerli bilgi alışverişinde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak sağlık profesyonelleri tarafından sağlık hizmetleri sunumu” olarak tanımlamaktadır(2).

Bu tanıma göre teletip’in bileşenleri klinik destek sağlamak, aynı fiziksel konumda olmayan kullanıcıları birbirine bağlayarak coğrafi engelleri aşmak, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmak ve sağlık sorunlarını düzeltmek olarak öne çıkmaktadır(3).

Tarihçe

Teletip, alanında öncü uzmanların liderliğinde radyoloji, dermatoloji, kardiyoloji ve patoloji alanlarında başlayıp zamanla tıbbın tüm alanlarına yayılmıştır. Tıp literatüründe teletip ile ilgili 1950 tarihli ilk referansta 1948 yılında Pensilvanya’da 24 millik bir mesafeden telefonla radyolojik görüntülerin iletimi tanımlanmıştır(4). Bu çalışmaya dayanarak, 1950’de Kanada Montreal Jean-Talon Hastanesi’nde radyologlar bir tele-radyoloji sistemi oluşturmuşlardır.

ABD’de video iletişiminin tıbbi kullanımı 1959 yılında Nebraska Üniversitesi’nde klinisyenlerin nörolojik muayeneleri ve diğer bilgileri kampüs içinde tıp öğrencilerine iletmeleri

¹ Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi AD., koraydas@yahoo.com

² Op. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi AD., adkbasar@yahoo.com

dirme ve takip konusunda güncel kılavuzlar oluşturulmalıdır. Bu kılavuzlar yara bakım konusunda deneyimsiz hekimlerin deneyim ve güvenlerini artırarak katkı sağlayabilir. Teletıpın güvenli ve yaygın bir şekilde benimsenmesini desteklemek için yasal düzenlemelerin ve düzenleyici değişikliklerin yapılması zorunludur.

KAYNAKLAR

1. ATA Teleburn Guidelines. <https://www.americantelemed.org/resources/practice-guidelines-for-teleburn-care>. 2016.
2. WHO Group Consultation on Health Telematics (1997: Geneva, Switzerland). (1998). A health telematics policy in support of WHO's Health-for-all strategy for global health development : report of the WHO Group Consultation on Health Telematics, 11-16 December, Geneva, 1997. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/63857>.
3. GOe Survey. Telemedicine: opportunities and developments in Member States: report on the second global survey on eHealth 2009. Global Observatory for eHealth Series, volume 2. https://www.who.int/goe/publications/goe_telemedicine_2010.pdf.
4. Institute of Medicine (US) Committee on Evaluating Clinical Applications of Telemedicine. In: Field MJ, editor. Telemedicine: A Guide to Assessing Telecommunications in Health Care. Washington (DC): National Academies Press (US); 1996. 2, Evolution and Current Applications of Telemedicine. p.34-54. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK45445>.
5. Baba M, Seekin D, Kapdaglı S. A comparison of teledermatology using store-and-forward methodology alone, and in combination with Web camera videoconferencing. *J Telemed Telecare*. 2005;11(7):354-60.
6. Oztas MO, Calikoglu E, Baz K. Reliability of Web-based teledermatology consultations. 2004;10(1):25-8.
7. Pazar B, Taştan S, İyigün M. Tele Sağlık Sisteminde Hemşirenin Rolü. *Bakırköy Tıp Dergisi* 2015;15(1):1-4.
8. Shokrollahi K, Sayed M, Dickson W, Potokar T. Mobile phones for the assessment of burns: we have the technology. *Emerg Med J*. 2007;24:753-5.
9. Saffle JR. Telemedicine for acute burn treatment: The time has come. *J Telemed Telecare*. 2006;12:1-3.
10. Turk E, Karagulle E, Aydoğan C, et al. Use of telemedicine and telephone consultation in decision-making and follow-up of burn patients: Initial experience from two burn units. *Burns*. 2011;37:415-9.
11. Boccara D, Bekara F, Soussi S, Legrand M, Chaouat M, Mimoun M, et al. Ongoing development and evaluation of a method of telemedicine: burn care management with a smartphone. *J Burn Care Res*. 2018;39(4):580-4.
12. Garcia DI, Howard HR, Cina RA, Patel S, Ruggiero K, Treiber FA, et al. Expert outpatient burn care in the home through mobile health technology. *J Burn Care Res* 2018;39(5):680-4.
13. Martinez R, Rogers AD, Numanoglu A, Rode H. The value of WhatsApp communication in paediatric burn care. *Burns*. 2018;44(4):947-55.
14. Sood A, Granick MS, Trial C, Lano J, Palmier S, Ribal E, Téot L. The Role of Telemedicine in Wound Care: A Review and Analysis of a Database of 5,795 Patients from a Mobile Wound-Healing Center in Languedoc-Roussillon, France. *Plast Reconstr Surg*. 2016;138(3 Suppl):248S-256S.
15. Ozlu O, Basaran A. First Treatment in Burns: Evaluation of Treatment Attempts at Scene. *Osmangazi Journal of Medicine*. 2021;43(3):211-6.
16. Gacto-Sánchez P, Molina-Morales J, Rodríguez-Vela F, Moreno-Conde J, Sendin-Martin M., Parra-Calderon C. Diagnostic accuracy of a telemedicine tool for acute burns diagnosis. *Burns*. 2020;46:1799-804.
17. Garber RN, Garcia E, Goodwin CW, Deeter LA. Pictures Do Influence the Decision to Transfer: Outcomes of a Telemedicine Program Serving an Eight-State Rural Population. *J Burn Care Res*. 2020;41(3):690-4.
18. Moreau M., Paré G. Early clinical management of severe burn patients using telemedicine: a pilot study protocol. *Pilot Feasibility Stud* 6. 2020;93.
19. Carmichael H, Dyamenahalli K, Duffy PS, Lambert Wagner A, Wiktor AJ. Triage and Transfer to a Regional Burn Center-Impact of a Mobile Phone App. *J Burn Care Res*. 2020;41(5):971-5.
20. Soldado AM, et al. Implementation and evaluation of telemedicine in burn care: Study of clinical safety and technical feasibility in a single burn center. *Burns*. 2020;46(7):1668-73.
21. den Hollander D, Mars M. Smart phones make smart referrals: the use of mobile phone technology in burn care - a retrospective case series. *Burns*. 2017;43:190-4.
22. Esberk T, Das K. Accuracy of telemedicine for pediatric burn patients admitted to an emergency service. *Journal of Telemedicine and Telecare*. July 2021. doi:10.1177/1357633X211023344.
23. Wallis LA, Fleming J, Hasselberg M, Laflamme L, Lundin J. A Smartphone App and Cloud-Based Consultation System for Burn Injury Emergency Care. *PLoS ONE* 2016; 11:e0147253.
24. Hasselberg M, Wallis L, Blessing P, et al. A smartphone-based consultation system for acute burns - methodological challenges related to follow-up of the system. *Glob Health Action*. 2017;10:1328168.
25. Massman NJ, Dodge JD, Fortman KK, Schwartz KJ, Solem LD. Burns follow-up: an innovative application of telemedicine. *J Telemed Telecare*. 1999;5(1):52-4.

26. Yasti AC, Senel E, Saydam M, Ozok G, Coruh A, Yorganci K. Guideline and treatment algorithm for burn injuries. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg.* 2015;21:79-89.
27. Chittoria RK. Telemedicine for wound management. *Indian J Plast Surg.* 2012;45(2):412-7.
28. Theurer L, Bashshur R, Bernard J, et al. Policy: American telemedicine association guidelines for teleburn. *Telemed J E Health.* 2017;23:365-75.
29. Ward MM, Carter KD, Ullrich F, Merchant KAS, Natfagi N, Zhu X, Weigel P, Heppner S, Mohr NM. Averted Transfers in Rural Emergency Departments Using Telemedicine: Rates and Costs Across Six Networks. *Telemed J E Health.* 2021;27(5):481-7.
30. Basaran A, Ozlu O, Das K. Telemedicine in burn patients: reliability and patient preference. *Burns* 2020. <https://doi.org/10.1016/j.burns.2020.11.015>.
31. Badawy SM, Radovic A. Digital Approaches to Remote Pediatric Health Care Delivery During the COVID-19 Pandemic: Existing Evidence and a Call for Further Research. *JMIR Pediatr Parent.* 2020;3(1):e20049.